

כתי' הכל בו (סי' כט) נהגו כל ישראל שאין אכולים ושותים ואין מדברים אחר קריש שאומרים על מנתון וסמכו אהאי קרא (תהלים ד ה) אמרו בלבבכם על משכבכם, זו קריש, ודומו סלה, וכיצא בזה כתי' הריני (גי' ח"ב כג ע"ג), וכי"כ הרוקח (סי' סבז).
וכתי' ההמני"ג (תפלה פי' אות ג) ובבירושלמי (ברכות פ"א ה"א) איתא דרבי זכריה היה קורא קריש והדר קרי כמה פעמים עד שיאמר משמע בשניה, מכאן משמע שקריש צריך שתהיה סוף קריאתה סמוך לשינה ולא הוכיח בר נסיס גאון, ע"כ.
וענין קריש (סי' ר"ט ע"ג) שכתב יקרא קריש סמוך למטונו. ואין אכולים ושותים ולא מדברים אחר קריש שעל מטתו אלא ישן מיד שנאמר אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו וטו. ואם קרא קריש ולא יכול לישון מיד אז וזור וקורא כמה פעמים זה אחר זה עד שישתקע בשניה ושיאמר קריאתו סמוך לשינתו, ע"כ. וכתב המני"ג (סי' ט"ג) דהא דחזור וקורא כמה פעמים, נ"ל דהיא אה מהרהר בד"ת שפיר דמי דהא אמרינן בגמ' דתי"א אי"צ לקרות קריש לפי שרגיל לחזור תמיד על גירסתו, ע"כ. והאי"ר (אות ה) תמה עליו דאמר לא יקרה אפילו בפעם ראשונה, ועוד הא צריך לומר חד פסוקי דרחמי כגון בידך אפקיד רוח וכו', ועוד האי אמרינן בשבועות (ט"ו) דריב"ז סידר קריש וגני, וירושלמי (סי' ר) זעירא קרא וזכור וקרא, והא תי"ח חס, אלא ודאי חיובא לכא על תי"ח אבל מ"מ ראויו לו לקרות קריש, ע"כ. ואולם המצה"ש (סי' שס) שדחה דברי האי"ר (סי' המ"ב) (סי' ט"ג) פסק כהמני"ג.

ובמקום מנהג לא אמרינן סב"ל.
ג - ויל"ע בכהן בן ארץ ישראל, אם רשאי לעלות לברכת כהנים במנין של בני חו"ל בשי"ש בתפלת המוספים. או דמי להא דרשאי לישא כפיו כמה פעמים ביום ולברך, בין באותו ציבור ובין בציבור אחר. או דילמא כיון דל"ש כלל בההיא תפילה לא מצי לשאת בה כפיו.
ומצינו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

והנה המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם יש מי שאומר על ברכת המפיל ועל ברכת אלקי נשמה, שלא נתקנו ברכות אלו אלא פעם אחת ביום והוא בזמן שכיבה וקימה לרוב העולם, אבל אם יש ביום אי"צ לברך שלא על מעשה של עצמו נתקנה אלא על נוהג שעוברים שדרך כלל בליה ולעמוד ביום, ויש חולקים בדבר, ע"כ. ומשמע שברכה זו אין דינה כברכת הנהנין שיש בהם משום הפסק, אלא היא ברכה על מנהגו של העולם (אלא שיש חולקים ע"ז).
והשנה"ג (סי' הנה"ט אות ה) כתב בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ובכלל י"ד הביא תשובת מהרי"ם בן חביב דהשיג על דבריו וצדד דיכול לברך ברכת כהנים בתפילת המוספין דיו"ט אחרון דבני חו"ל. אלא דחשש שם לספק דהלבוש הנוצר לעיל וע"כ הסיק דאם יש כהן אחר שלא בירך בכנישתא אחריתא לא יברך זה שבירך כבר, אבל אם אין כהן אחר שם יברך זה שכבר בירך שלא להניחם בלא ברכת כהנים.
והרב גינת וורדים שם בכלל י"ד חזר לחוק דבריו, והדר הביא דברי המהר"א יצחקי (נור אברהם א"ח סי' י"א) דהעלה דיכול לעלות ולברך. והסיק דכיון דליכא ראייה מברחת לברר האי ספיקא, מי יערב לבו לעשות מעשה ולהכנס בספק ברכות. ואם ירצה יוכל לברך ברכת כהנים אף לא ברכת אתר קדשנו בקדושתו. [והובאו דבריהם בשע"ת סי' תצ"ו ס"ק ד].

ואולם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

ואם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

ואם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

ואם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

ואם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

ואם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.

ואם המאירי (ברכות ס: ד"ה י"ג) הביא בשם ברכת אברהם (ח"ד סי' קסו עמ' תיא) שהקשה המאירי לא הי"ל לענין ברכת המפיל דשמא לא יישן ונמצא ברכתו לבטלה, כמו שמצאנו לענין סוכה דהא שנתה עומק הדין אינו שונה כד. וכן הערה"ש (אות ה) הביא דברי טבע שניה שא"י של א"י, אבל בסוכה אם מצטער לא יישן כלל, ועוד י"ל שהמפיל הוא על מנהגו של עולם כמו ברכת הנותן לשכוי בינה ואפילו לא יישן מברך. והבואר הא"ר (שם אות ג) וברך ד"ל כתב החי"א (כלל לה אות ד) דהישן ביום א"צ לברך ברכה זו, אע"פ שנראה שהיא ברכת הנהנין, מ"מ אי"א לברך ביום דחיי"י שמא לא יוכל לישן. אבל בליה אפילו לא ישן כלל, לא הוי לבטלה, ד"ל דברוק אותה על מנהג העולם כמו ברכות השחר, ע"כ. ועי' בבניאר הגר"א (סי' ת"ב אות ט).

ומצאנו דנסתפק בזה הגינת וורדים (וגרי"א הלוי זצ"ל - כלל א' סי' י"ג) וצדד דלא מצי לברך, דמאחר דלא יכול כהן לברך אלא בשעת עבודה, והאי עבודה דמצלו בני חו"ל בתפילת מוספין נראה דלאו כלום היא לדלידיה הוא חול גמור שאין בו תפילת מוסף, א"כ נמצא שמברך את ישראל שלא בשעת עבודה. והרוצה לדחות מ"מ לא ימצא ראייה ברורה להתיר לעשות בקום עשה, בפרט היכא דאיכא ספק ברכה לבטלה, ושב ואל תעשה ע"ד.